

RAPPORTAGE WERK & INKOMEN 2024

TEAM WERK & INKOMEN
GEMEENTE BUREN

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	UITKERINGEN INKOMENSVOORZIENING	3
2.1	Inleiding	3
2.2	De participatiewet (P-wet)	3
2.3	De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	3
2.4	De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	4
2.5	Het besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)	4
2.6	Financiering uitkeringen inkomensvoorziening	4
2.7	Uitvoering BBZ	5
2.8	De kwaliteit van de uitvoering	6
2.9	Instroom uitkeringen	7
2.10	Uitstroom uitkeringen	8
2.11	Aantal en uitkeringsduur lopende uitkeringen	8
2.12	De bijstandsdichtheid per 1000 inwoners	9
3	HET PARTICIPATIEBUDGET	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Financiering Participatiebudget	10
3.3	Actuele situatie en ontwikkelingen	11
4	HET MINIMABELEID	14
4.1	Inleiding	14
4.2	Bijzondere Bijstand	14
4.3	Individuele inkomenstoeslag	14
4.4	Individuele studietoelage	15
4.5	Participatieregeling minima	15
4.6	Financiering minimabeleid	15
4.7	Doelgroep en omvang minimabeleid	16
5	SCHULDHULPVERLENING	17
5.1	Inleiding	17
5.2	Aanmeldingen schuldhelpverlening	17
5.3	Aanvragen schuldhelpverlening	18
5.4	Aantal lopende trajecten schuldhelpverlening	18
5.5	Aantal beëindigde trajecten schuldhelpverlening	18
5.6	Soorten trajecten schuldhelpverlening	19
5.6.1	De minnelijke schuldenregelingen	19
5.6.2	Het dwangakkoord	20
5.6.3	Het moratorium	20
5.6.4	Vormen budgetbeheer	21
5.6.5	Wsnp verklaringen	21

1 INLEIDING

Ieder jaar maken we voor de gemeenteraad een verslag van de resultaten van Werk & Inkomen in het voorgaande jaar. Deze 'Rapportage Werk & Inkomen 2024' geeft inzicht in zowel de historie, de actuele situatie als de te verwachten (financiële) ontwikkeling(en) van de regelingen die door Werk & Inkomen worden uitgevoerd.

2 UITKERINGEN INKOMENSVOORZIENING

2.1 INLEIDING

Als mensen niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien, kunnen zij een beroep doen op de gemeente. De gemeente is dan verplicht hun inkomen aan te vullen tot het sociaal minimum. Het sociaal minimum is het bedrag dat iemand nodig heeft om in het bestaan te kunnen voorzien. De hoogte van het sociaal minimum is afgeleid van het minimumloon.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht de volgende uitkeringswetten uit te voeren:

- De Participatiewet (P-wet)
- De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)

2.2 DE PARTICIPATIEWET (P-WET)

Iedereen die kan werken maar daarbij ondersteuning nodig heeft, valt onder de Participatiewet. De wet is er om zoveel mogelijk mensen met of zonder arbeidsbeperking werk te laten vinden. De Participatiewet vervangt vanaf 1 januari 2015 de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong).

Iedere Nederlander moet zoveel mogelijk door te werken in zijn levensonderhoud voorzien. Dat is het uitgangspunt van de Participatiewet. Als dit niet mogelijk is, moet de gemeente hem / haar helpen. Werk te zoeken. Mensen met een arbeidsbeperking en verminderde loonwaarde, kunnen aanspraak maken op een vorm van (loonkosten)subsidie. Zolang dat werk niet is gevonden, is er bijstand. Wie een bijstandsuitkering ontvangt, is verplicht om werk te zoeken of een re-integratie traject te volgen. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet.

2.3 DE WET INKOMENSVOORZIENING OUDERE EN GEDEELTELIJK ARBEIDSONGESCHIKTE WERKLOZE WERKNEMERS (IOAW)

De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) is er voor oudere werknemers van wie hun Werkloosheidswet (WW) is afgelopen. De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot het sociaal minimum. Dit onder een aantal voorwaarden.

Het vermogen en de inkomsten die niet te maken hebben met werk, hebben geen invloed op deze uitkering. Dit is een belangrijk verschil met de Participatiewet.

2.4 DE WET INKOMENSVOORZIENING OUDERE EN GEDEELTELIJK ARBEIDSONGESCHIKTE GEWEZEN ZELFSTANDIGEN (IOAZ)

De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) is er voor oudere zelfstandigen die zijn gestopt met hun werk. De IOAZ-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot het sociaal minimum. Dit onder een aantal voorwaarden.

2.5 HET BESLUIT BIJSTANDSVERLENING ZELFSTANDIGEN (BBZ)

Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) regelt de financiële bijstand die gemeenten kunnen geven aan zelfstandigen. Verschillende groepen zelfstandigen kunnen hiervoor in aanmerking komen. Er kan een (aanvullende) uitkering worden verstrekt voor de kosten van levensonderhoud en / of bedrijfskapitaal. De vorm van de financiële ondersteuning verschilt per situatie.

2.6 FINANCIERING UITKERINGEN INKOMENSVOORZIENING

Gemeenten zijn volledig financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de uitkeringen inkomensvoorziening. Het Rijk geeft gemeenten daarvoor één budget. De hoogte van dit budget is afhankelijk van het macrobudget van het Rijk. De verdeling van het budget over de gemeenten is gebaseerd op een speciale en ingewikkelde rekenmethode.

Bij een budgettekort zal de gemeente zelf moeten zoeken naar een oplossing voor het financiële tekort. Een budgetoverschot is door de gemeente vrij besteedbaar.

Financieel overzicht uitkeringen inkomensvoorziening (BUIG) 2024	
Participatiewet	€ 3.370.384
Loonkostensubsidie	€ 332.107
IOAW	€ 151.349
IOAZ	€ 93.202
BBZ levensonderhoud *	€ 11.152
Totaal uitgaven	€ 3.958.194
Af: debiteuren Sisa PW / IOAW / IOAZ/ Bbz	€ 51.725
Uitkeringslast	€ 3.906.469
Toegekend Rijksbudget 2024 (BUIG)	€ 4.134.746
Overschot op het Rijksbudget 2024	€ 228.277

NB: Bovenstaand overschot of tekort op het Rijks budget vindt u niet in deze vorm terug in de begroting of jaarrekening van Buren. Want we begroten jaarlijks vooraf hoeveel geld we nodig denken te hebben voor de uitkeringen. En dat kan meer of minder zijn dan het Rijksbudget. Zo voorkomen we dat er bij de jaarrekening plotseling een overschot of een tekort ontstaat bij het beheerproduct 'uitkeringen inkomensvoorziening'.

In de categorie ‘kleine gemeenten’ hebben kleine schommelingen in het uitkeringsbestand een relatief groot financieel gevolg. Voorbeelden hiervan zijn de vestiging van een asielzoekerscentrum binnen de gemeente of een forse instroom in de bijstand als gevolg van een eerder massaontslag. Dit maakt het lastig om ruim van te voren de kosten van de uitkeringen voor een jaar later te begroten.

Gemeenten die een tekort hebben op hun Rijksbudget moeten deze tekorten in beginsel opvangen uit eigen middelen. Sedert 2004 kunnen gemeenten die relatief (veel) geld tekort komen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget. Buren heeft (wederom) over 2024 een overschot op het Rijksbudget van € 228.277,--.

Historisch overzicht van het tekort / overschot op het Rijksbudget van 2018 tot 2024			
Jaar	Het Rijksbudget	De uitkeringslast	Het tekort / overschot
2018	€ 3.721.520,--	€ 3.206.461,--	+ € 515.059,--
2019	€ 3.572.796,--	€ 3.097.766,--	+ € 475.030,--
2020	€ 3.850.591,--	€ 2.949.314,--	+ € 901.277,--
2021	€ 3.722.918,--	€ 2.979.297,--	+ € 743.621,--
2022	€ 3.407.319,--	€ 3.102.967,--	+ € 304.352,--
2023	€ 3.807.291,--	€ 3.381.253,--	+ € 426.038,--
2024	€ 4.134.746,--	€ 3.906.469,--	+ € 228.277,--

2.7 UITVOERING BBZ

In onderstaand overzicht geven we de stand van zaken weer over de uitgaven aan verstrekte bedrijfskredieten en de ontvangsten.

Overzicht Kapitaalverstrekking Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) 2024	
Verstrekte bedrijfskredieten 2024	€ 0,--
Ontvangsten uit (eerdere) verstrekkingen Bbz	€ 22.490,--

2.8 DE KWALITEIT VAN DE UITVOERING

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil weten of uitkeringsgelden rechtmatig verstrekt zijn. Ook voor het gemeentebestuur is deze verantwoordingsinformatie vereist.

Er moet verantwoording worden afgelegd over de rechtmatigheid van inkomsten en de uitgaven in het kader van de bijstandsverlening. De Participatiewet (PW) vervangt sinds 1 januari 2015 de Wet Werk en Bijstand, de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wajong. De gemeente is verplicht de financiële rechtmatigheid te controleren van de Participatiewet en de aanverwante (bijstands)regelingen. De accountant geeft een goedkeurende verklaring als het bedrag van de fouten niet meer is dan 1% en het bedrag van de onzekerheden niet meer is dan 3%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de rechtmatigheid van de uitgaven is een steekproef getrokken. Voor het bepalen van de omvang en inhoud van de steekproef is er afstemming met de accountant geweest. De controle is uitgevoerd door een extern onafhankelijk bureau.

Resultaat kwaliteit van de uitvoering Participatiewet c.a. over 2024	
Maximale fout (maximale tolerantie 1%)	0,00 %
Maximale onzekerheid (maximale tolerantie 3%)	0,00 %

Historisch overzicht van de kwaliteit van de uitvoering van 2018 tot 2025		
Jaar	Maximale fout	Maximale onzekerheid
2018	0,23 %	0,00 %
2019	0,02 %	0,00 %
2020	0,00 %	0,00 %
2021	0,75 %	0,04 %
2022	0,08 %	0,21 %
2023	0,00 %	0,08 %
2024	0,00 %	0,00 %

2.9 INSTROOM UITKERINGEN

Aantal toegekende uitkeringen en reden van instroom in 2024 *1	
Additionele arbeidsplaats	-
Ander inkomen	3
Andere oorzaak	4
Arbeid in dienstbetrekking / uitkering ziekte	8
Beëindiging huwelijk / relatie	3
Beëindiging studie	1
Einde uitkering andere gemeente	14
Einde van de te ontvangen alimentatie	1
Geaccepteerd werkleeraanbod	-
Inkomensvoorziening asielzoekers/gedoogde	46
Oorzaak bij partner	1
Studietoeslag	4
Uitkering arbeidsongeschiktheid	1
Uitkering werkloosheid	3
Zelfstandig beroep of bedrijf	4
Totaal aantal toegekende aanvragen	93

*1 De redenen zoals deze worden gehanteerd door – en aangeleverd aan het Centraal Bureau voor de Statistiek

Het niet toekennen van een uitkering kan verschillende redenen hebben, namelijk:

- directe bemiddeling naar werk in aansluiting op de vraag om een uitkering
- afwijzing i.v.m. het niet verstrekken van inlichtingen / geen gehoor op oproep(en)
- afwijzing i.v.m. het (bewust) verstrekken van onjuiste inlichtingen (na aanvullend of intensief onderzoek bleek er geen recht op uitkering te bestaan).

Totaal aantal aanvragen toegekend / afgewezen / in behandeling in 2024 *	
Aanvragen totaal	110
Waarvan toegekend	93
Waarvan niet toegekend	14
Waarvan nog in behandeling (op 01-01-2025)	3

- Inwoners melden zich met hun vraag om een bijstandsuitkering. Na deze melding vindt er een eerste screening plaats. We onderzoeken dan of er een ander alternatief is voor een bijstandsuitkering. Lijkt dat niet het geval, dan kan de inwoner een aanvraag indienen.

Toegekende aanvragen uitkeringen inkomensvoorziening van 01-01-2019 tot 01-01-2025					
2019	2020	2021	2022	2023	2024
55	67	89	62	71	93

2.10 UITSTROOM UITKERINGEN

Aantal beëindigde uitkeringen en reden van beëindiging uitkering in 2024 *1	
Aangaan relatie	1
Aanvang studie	2
Ander inkomen	4
Arbeid dienstbetrekking / uitkering ziekte	24
Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	5
Vermogensopbrengsten	1
Negeren inlichtingenplicht	7
Negeren re-integratieplicht	-
Oorzaak bij partner	6
Overlijden	2
Studietoeslag	4
Uitkering arbeidsongeschiktheid	1
Uitkering WW	1
Verhuizing naar andere gemeente	15
Verhuizing naar buitenland	2
Zelfstandig beroep of bedrijf	5
Totaal aantal beëindigde uitkeringen	80

*1 De redenen zoals deze worden gehanteerd door – en aangeleverd aan het Centraal Bureau voor de Statistiek

Beëindigde uitkeringen inkomensvoorziening van 01-01-2019 tot 01-01-2025					
2019	2020	2021	2022	2023	2024
65	69	105	69	53	80

2.11 AANTAL EN UITKERINGSDUUR LOPENDE UITKERINGEN

Aantal en uitkeringsduur lopende uitkeringen op 01-01-2025					
Uitkeringsduur	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
Korter dan 1 jaar	63				63
1 jaar < > 2 jaar	37	2	1		40
2 jaar < > 3 jaar	20				20
3 jaar < > 5 jaar	27		3		30
5 jaar < > 7 jaar	13	2			15
7 jaar < > 10 jaar	18	5			23
Langer dan 10 jaar	25				25
Totaal	203	9	4	0	216

Het totale aantal (bijstands)uitkeringen is in 2024 met 13 uitkeringen gestegen ten opzichte van 2023.

In de praktijk is het steeds lastiger om inwoners die nieuw instromen in de Participatiewet weer te laten uitstromen. Oorzaken hiervan zijn:

- Jongeren met een beperkt arbeidsvermogen worden niet meer toegelaten tot de Wajong. In plaats daarvan doen zij nu een beroep op de Participatiewet. De uitstroom van deze jongeren wordt niet snel gecompenseerd door instroom.
- De Wet sociale wervoorzining (Wsw) is niet meer toegankelijk voor nieuwe instroom. Deze groep kan in plaats daarvan nu aanspraak maken op de Participatiewet.
- De laatste jaren verhoogde het Rijk de taakstelling tot het huisvesten van statushouders aanzienlijk. Statushouders starten met het verplichte inburgeringstraject en zijn (op heel korte termijn) lastig bemiddelbaar naar duurzaam werk.

Op 1 januari 2025 ontvingen 66 huishoudens die 'gevestigde statushouders' zijn een uitkering op basis van de Participatiewet.

Omvang uitkeringen en historie van 01-01-2020 tot 01-01-2025					
Aantal uitkeringen op:	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
- 01-01-2020	186	20	4	0	210
- 01-01-2021	184	18	5	1	208
- 01-01-2022	172	14	4	2	192
- 01-01-2023	169	13	3	0	185
- 01-01-2024	187	12	4	0	203
- 01-01-2025	203	9	4	0	216

2.12 DE BIJSTANDSDICHTHEID PER 1000 INWONERS

Eind 2024 waren er op elke duizend inwoners van Nederland ruim 34 mensen die bijstand ontvingen. De bijstandsdichtheid lag daarmee (weer) iets hoger dan een jaar eerder, na jaarlijkse afnames sinds 2017. Dit blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de bijstandsdichtheid.

Het bijstandsdichtheidspercentage per 1000 inwoners op 01-01-2025*1	
Nederland (gemiddeld)	34
Rotterdam (hoogste percentage in Nederland)	82
Ameland (laagste percentage in Nederland)	3
Buren	11
Culemborg	29
Maasdriel	13
Neder-Betuwe	16
Tiel	38
West-Betuwe	13
West Maas en Waal	14
Zaltbommel	17

1) Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/werk-en-inkomen>

Overigens zegt de bijstandsdichtheid in een gemeente op zich niet alles over de kwaliteit van de uitvoering. De bijstandsdichtheid is afhankelijk van veel verschillende sociaal demografische factoren. Een belangrijke variabele is bijvoorbeeld het percentage sociale huurwoningen in een gemeente. Ter vergelijking: In Nederland bedraagt het aantal sociale huurwoningen 28,3% van het totale aantal woningen. In de gemeente Buren is dat percentage 19,3%. Maar in de gemeente Culemborg, een gemeente met een te vergelijken aantal inwoners / huishoudens ten opzichte van Buren, ligt dat percentage op 26,4%. Dat vertaalt zich deels indirect naar het bijstandsdichtheidspercentage.

3 HET PARTICIPATIEBUDGET

3.1 INLEIDING

De gemeente moet maximale mogelijkheden / stimulansen bieden aan inwoners voor re-integratie en participatie. Dit geldt ook voor de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zowel het zittende bestand als de nieuwe instroom moet zo snel mogelijk op het goede spoor worden gezet. Daarvoor is het wenselijk dat de gemeente alle denkbare instrumenten kan inzetten. De gemeenten beschikken daarvoor over een vrij besteedbaar participatiebudget. Met het participatiebudget biedt de gemeente maatwerk aan inwoners voor re-integratie, scholing, of een combinatie hiervan.

3.2 FINANCIERING PARTICIPATIEBUDGET

De hoogte van het participatiebudget is:

- 1) afhankelijk van het macrobudget van het Rijk;
- 2) gebaseerd op het aantal inwoners dat in aanmerking komt voor ondersteuning bij het vinden van (reguliere of gesubsidieerde) arbeid. Het gaat hierbij zowel om uitkeringsgerechtigden als niet-uitkeringsgerechtigden (bijvoorbeeld personen die een partner hebben met een minimuminkomen, personen met alleen inkomsten uit alimentatie, personen met een Algemene Nabestaandenwet uitkering, inburgeringsplichtigen, etc.).

Overzicht van het door Buren geraamde deel van het Rijksbudget voor de re-integratie, de werkelijke uitgaven en de overschotten/ tekorten.				
	Geraamd budget	Feitelijke kosten	Overschot	Tekort
2019	€ 233.882,--	€ 256.151,--		€ 22.269,--
2020	€ 246.006,--	€ 224.288,--	€ 21.718,--	
2021	€ 281.996,--	€ 222.657,--	€ 59.339,--	
2022	€ 292.699,--	€ 310.492,--		€ 17.793,--
2023	€ 227.000,--	€ 239.476,--		€ 12.476,--
2024	€ 267.000,--	€ 264.372,--	€ 2.628,--	

- NB: Bovenstaand overschot of tekort op het rijksbudget vindt u niet in deze vorm terug in de begroting of jaarrekening van Buren. In de begroting staat hoeveel geld we nodig denken te hebben voor re-integratietrajecten. We zoeken daarbij de balans tussen zuinig omgaan met middelen en efficiënt investeren in activiteiten die leiden tot beëindiging van de uitkering.

3.3 ACTUELE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

Voor de re-integratietrajecten van uitkeringsgerechtigden bepalen we zowel per cliënt als partner wat nodig is om zo snel mogelijk te kunnen uitstromen naar betaald werk. Als dit in eerste aanleg niet mogelijk is, stimuleren we met het re-integratietraject de sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dit op de weg naar betaald werk op (langere) termijn.

We gaven zo goed mogelijk aandacht aan relevante kennisverwerving om zo snel mogelijk toetreding tot de arbeidsmarkt te realiseren. Voor opleidingen en begeleiding naar werk sluiten we veel kortlopende trajecten af (maximaal 1 jaar).

We willen alle inwoners naar vermogen laten participeren in de samenleving. Daarbij is het uitgangspunt om iedereen met arbeidsvermogen naar zo regulier mogelijk werk toe te leiden. Voor een goede uitvoering is het van belang inzicht te hebben in de verschillende klantgroepen.

We hanteren daarbij een indeling in vier klantgroepen / fasen, te weten:

1) Fase 1

Deze groep betreft de mensen met de kleinste- of geen afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat om mensen met een volledige verdien capaciteit die direct regulier aan het werk kunnen. Zij zijn op dit moment (tijdelijk) zonder werk. We verwachten dat zij binnen 12 maanden uitstromen naar werk.

2) Fase 2

Deze groep betreft de mensen die niet direct klaar zijn voor een reguliere baan. Zij hebben een kleine afstand tot de arbeidsmarkt en hebben (kortere tijd) ondersteuning nodig om die afstand te overbruggen. De verwachting is dat zij na hulp (training, cursus, stage, werkervaringsplek) daarna met een volledige verdien capaciteit aan het werk kunnen.

3) Fase 3

Deze groep betreft de mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. Zij hebben lange tijd intensief ondersteuning nodig om die afstand te kunnen overbruggen. De verwachting is dat zij daarna ook structureel ondersteuning nodig hebben (bijvoorbeeld in de vorm van loonkostensubsidie). Dit omdat zij een beperkte verdien capaciteit hebben.

4) Fase 4

Deze groep betreft de mensen die niet in staat worden geacht om zelf in hun levensonderhoud te voorzien. Het gaat om mensen met persoonlijke, psychische of lichamelijke beperkingen of mensen die de zorg hebben voor jonge kinderen. Zij zijn aangewezen op trajecten die gericht zijn op het participeren in de samenleving, zonder dat ze daarmee een inkomen kunnen verdienen.

Aantal uitkeringen ingedeeld naar fase (van de hoofd uitkeringsgerechtigde) op 01-01-2025					
Faseindeling	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
Fase 1	1				1
Fase 2	19				19
Fase 3	141	3	1		145
Fase 4	42	6	3		51
Totaal	203	9	4	0	216

Bij cliënten zonder directe arbeidsmogelijkheden zetten we een traject in gericht op sociale activering, waaronder vrijwilligerswerk. De duur van deze trajecten is sterk afhankelijk van de persoonlijke situatie van de cliënt en is gericht op een actieve(re) rol van de cliënt in de maatschappij.

Het Werkgevers Servicepunt Rivierenland (WSP) is een samenwerkingsverband van UWV, Werkzaam Rivierenland en de gemeenten Culemborg, Buren, Neder-Betuwe, Maasdriel, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel. Onze medewerkers re-integratie maken ook deel uit van het WSP. Zij onderhouden het contact met werkgevers over beschikbare vacatures en mogelijke matches vanuit het klantenbestand. Zij adviseren werkgevers over: werving en selectie van personeel; hoe personeel te vinden en te binden; regelingen en subsidies (zoals mogelijke loonkostensubsidie bij verminderde loonwaarde en begeleiding op de werkvloer) en ondersteuning bij opleiding en scholing. Zie hiervoor: [WerkgeversServicepunt Rivierenland \(WSP\) | wsp-rivierenland.nl](https://www.wsp-rivierenland.nl)

Het is belangrijk dat alle mensen en bedrijven weten waar ze hulp kunnen krijgen bij hun zoektocht naar een baan of personeel. Zeker gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Daarom bepaalde het Rijk dat er in iedere arbeidsmarktregio in Nederland, één regionaal Werkcentrum wordt opgericht. Zo weten mensen en bedrijven door heel Nederland waar ze in de buurt kunnen aankloppen voor werk, de juiste scholing of geschikt personeel. In het regionale Werkcentrum kan iedereen terecht om ondersteuning te krijgen. Dit ongeacht de hulpvraag of (het soort) uitkering die iemand heeft. In 2024 was ook Rivierenland bezig met de herziening van de arbeidsmarktstructuur. Het resultaat is dat begin 2025 het WSP, het Leerwerkloket en het Regionaal Mobiliteitscentrum opgingen in één regionaal loket: het Werkcentrum Rivierenland (WCR). Zie hiervoor: www.werkcentrumrivierenland.nl

Aantal uitkeringen ingedeeld naar leeftijd (van de hoofduitkeringsgerechtigde) op 01-01-2025					
Leeftijd in jaren	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
Jonger dan 27 jaar	35				35
27 jaar < > 35 jaar	29				29
35 jaar < > 40 jaar	28				28
40 jaar < > 45 jaar	17				17
45 jaar < > 50 jaar	20				20
50 jaar < > 55 jaar	20				20
55 jaar < > 60 jaar	25		1		26
60 jaar en ouder	29	9	3		41
Totaal	203	9	4	0	216

Inwoners met een beperkt arbeidsvermogen vallen ook onder de Participatiewet. Een deel van de leerlingen die uitstromen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Praktijkonderwijs (PRO) vallen daardoor ook onder de doelgroep Participatiewet. Zij hebben ondersteuning van de gemeente nodig en worden op aangeven van de school opgenomen in het zogenaamde Doelgroep register (DGR). Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) houdt het DGR bij.

We onderhouden contact met de PRO-en VSO scholen. Per leerling bekijken we met de school wat de mogelijkheden zijn na afronding van de opleiding. Als we verwachten dat betrokkene gaat werken met ondersteuning vanuit de Participatiewet (loonkostensubsidie), gaan we op zoek naar een passende baan. We streven ernaar dat de uitstroom leerling na school direct aan het werk kan. Ook schakelen we daarbij een vorm van job coaching in. Als de leerling al een vorm van coaching ontving, kan het wenselijk zijn deze coaching op een andere wijze voort te zetten op de werkvloer. Deze doelgroep, die dus idealiter geen aanspraak maakt op een uitkering (de zgn. niet-uitkeringsgerechtigden) vraagt veel aandacht en legt een extra druk op de uitvoering. Een aantal inwoners uit deze doelgroep plaatsen we in een (garantie)baan met loonkostensubsidie.

Statushouders (vluchtelingen met verblijfstatus) vormen een groeiende groep in het bijstandsbestand. Hoewel het om een zeer diverse doelgroep gaat, ervaren zij voor een deel dezelfde belemmeringen om op de Nederlandse arbeidsmarkt te participeren, zoals:

- Het niet machtig zijn van de Nederlandse taal
- Het niet beschikken over in Nederland geldige diploma's
- Voor of tijdens vlucht opgelopen psychisch trauma
- Het nog onvoldoende thuis zijn in de Nederlandse samenleving, gebruikelijke omgangsvormen, normen en waarden.
- Zorgen om achtergebleven naasten.

Statushouders vinden zonder specifieke / extra aandacht, zelf moeilijk de weg naar de arbeidsmarkt. Maar hiervoor hebben we instrumenten beschikbaar, zoals bijvoorbeeld taalstages bij werkgevers. We blijven monitoren of we de instrumenten voor statushouders kunnen uitbreiden en optimaliseren. We doen dit samen met de Arbeidsmarktregio Rivierenland en in regionaal verband met Regio Rivierenland (waar de uitvoering van de Wet Inburgering is ondergebracht)

Ook in 2024 bood de krapte op de arbeidsmarkt extra kansen om mensen aan het werk te helpen.

In 2024 vestigden we in totaal 79 statushouders in Buren. Dat waren 43 nieuwe huishoudens (waarmee ook het aantal uitkeringen steeg met 43). Maar door de hoge uitstroom in 2024, steeg het totale aantal bijstandsuitkeringen (maar) met 13 uitkeringen.

De trend dat werkgevers na een (vaak pas korte) stage relatief snel(ler) een dienstverband aanbieden, zette door. Dat kwam door de krapte op de arbeidsmarkt. Dit hielp ook bij het laten doorstromen van inwoners vanuit een garantiebaan (na een traject met loonkostensubsidie met goede begeleiding) naar regulier werk. Deze inwoners kunnen nu zelf(standig) in hun eigen levens onderhoud voorzien. Daarnaast zette de stijgende trend (van de laatste jaren) door van het toenemend aantal inwoners dat dat psychische hulpverlening ontvangt.

Inwoners in een Reintegratie- of Participatietraject op 01-01-2025	
Soort Traject	Aantal
WIW dienstbetrekking	1
Gesubsidieerde arbeid	22
Werkervaringsplaats	3
Stage	0
Directe werkbemiddeling	45
(Beroeps)opleiding	7
Inburgering	76
Psychische hulpverlening	21
Arbeidsdeskundig onderzoek	12
Vrijwilligerswerk	26
Rusttraject / sociale activering	26
Trajecten in onderzoek	7
Beschut Werk	1
Totaal aantal afgesloten / lopende trajecten	247

- Er zijn 75 inwoners geheel of gedeeltelijk (tijdelijk) ontheven van de arbeids- en sollicitatieverplichting op medische gronden en/of zorgtaken (voor kinderen jonger dan 5 jaar).
- We hebben meer lopende re-integratietrajecten dan lopende bijstandsuitkeringen. Partners van uitkeringsgerechtigden hebben namelijk hun eigen traject. En we bieden ook re-integratietrajecten aan (zoals wettelijk verplicht) aan niet-uitkeringsgerechtigden.

4 HET MINIMABELEID

4.1 INLEIDING

Voor inwoners van de gemeente Buren met een laag inkomen is er geld beschikbaar om hen een steuntje in de rug te geven. Inwoners kunnen in aanmerking komen voor het minimabeleid als zij een inkomen hebben tot 120% van een bijstandsuitkering. Daarnaast mag er geen sprake zijn van (veel) eigen vermogen. De gemeente Buren heeft verschillende regelingen binnen het minimabeleid, t.w. :

- Bijzondere Bijstand
- Individuele inkomenstoelage
- Individuele studietoelage
- Participatieregeling minima

Cliënten van het onderdeel Werk & Inkomen worden minimaal één keer per jaar persoonlijk voorgelicht over het minimabeleid. De andere inwoners van de gemeente Buren informeren we regelmatig over het minimabeleid via een folder en de bestaande huis-aan-huis bladen.

4.2 BIJZONDERE BIJSTAND

Soms heeft iemand bijzondere kosten die noodzakelijk zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan kosten voor woonvoorzieningen (aanschaf van duurzame gebruiksgoederen), maatschappelijke zorg (kinderopvang, reiskosten), medische zorg (aanschaf bril, tandheelkundige hulp) etc. Als iemand met een minimum inkomen deze kosten niet kan betalen, kan hiervoor bijzondere bijstand worden verstrekt. Per inwoner kijken we of de kosten ook daadwerkelijk noodzakelijk – en gemaakt zijn.

Inwoners kunnen in aanmerking komen voor het minimabeleid als zij een inkomen hebben tot 120% van een bijstandsuitkering. De Bijzondere Bijstand is een wettelijke verplichting van de gemeente.

4.3 INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

Inwoners die langer dan 5 jaar een minimum uitkering hebben, kunnen ieder jaar een aanvullende toeslag krijgen. Dit is de individuele inkomenstoelage. De wet gaat ervan uit iemand die jarenlang geen inkomen uit werk heeft gehad, niet op korte termijn een hoger inkomen zal hebben. Inwoners kunnen in aanmerking komen voor het minimabeleid als zij een inkomen hebben tot 120% van een bijstandsuitkering. Het verstrekken van de individuele inkomenstoelage is een wettelijke verplichting.

De meeste huishoudens die de individuele inkomenstoelage ontvangen, zijn al bekend bij de gemeente. Zij ontvangen namelijk een uitkering of hebben eerder een aanvraag minimabeleid gedaan. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de gezinssituatie en ligt tussen de ca. € 440,-- en € 620,-- per huishouden.

4.4 INDIVIDUELE STUDIETOESLAG

Mensen met een arbeidsbeperking kunnen een steuntje in de rug krijgen om te gaan studeren. Voor hen is de drempel om te lenen een stuk hoger, omdat de kans op een baan lager is.

Een studieregeling stimuleert die groep mensen om toch de stap te zetten om naar school te gaan of een studie te gaan volgen. Ook biedt het een financiële compensatie voor het feit dat het voor deze groep vaak moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan. De individuele studietoeslag bedraagt per maand tussen de € 100,30 en € 334,34, afhankelijk van de leeftijd (15-21 jr en ouder).

4.5 PARTICIPATIEREGELING MINIMA

Inwoners die door hun minimale inkomen in een maatschappelijk isolement zitten of dreigen te komen konden in 2024 voor het laatste een financiële tegemoetkoming krijgen via de Participatieregeling minima. Deze regeling gold voor inwoners van 18 jaar of ouder. Het verstrekken van de participatieregeling minima was geen wettelijke verplichting. Het betrof gemeentelijk beleid van de gemeente Buren voor een specifieke doelgroep(en) inwoners.

Om te kunnen deelnemen aan sociale, culturele en sportactiviteiten kon in 2024 € 150,-- per inwoner worden verstrekt. Dit als een tegemoetkoming in de kosten van contributie van (sport)vereniging, club, cursusgelden, bezoek aan culturele activiteiten, abonnementen, kosten internet etc.

De raad besloot om vanaf 2015 deze regeling in te trekken. Maar in plaats hiervan kan de doelgroep nu vanaf 2015 gebruik maken van een alternatief. Namelijk het Volwassenenfonds sport en cultuur.

4.6 FINANCIERING MINIMABELEID

De uitgaven bijzondere bijstand, individuele inkomenstoelage en individuele studietoelage worden bekostigd vanuit het gemeentefonds / de algemene uitkering.

Overzicht van de kosten van het wettelijk verplichte Minimabeleid				
	Bijzondere bijstand	Individuele inkomenstoelage	Individuele studietoelage	Totale kosten
In het jaar 2020	€ 279.794,--	€ 35.230,--	€ 0,--	€ 315.024,--
In het jaar 2021	€ 330.247,--	€ 35.200,--	€ 680,--	€ 366.127,--
In het jaar 2022	€ 279.768,--	€ 34.450,--	€ 7.652,--	€ 321.870,--
In het jaar 2023	€ 273.322,--	€ 33.880,--	€ 13.343,--	€ 320.545,--
In het jaar 2024	€ 437.655,--	€ 39.920,--	€ 14.370,--	€ 491.945,--

Overzicht van de kosten van het lokale Minimabeleid / Participatieregeling Minima	
In het jaar 2020	€ 32.632,--
In het jaar 2021	€ 33.729,--
In het jaar 2022	€ 33.159,--
In het jaar 2023	€ 26.446,--
In het jaar 2024	€ 22.123,--

4.7 DOELGROEP EN OMVANG MINIMABELEID

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hebben ca. 580 huishoudens in de gemeente Buren een kostwinner met een inkomen tot 120% van de bijstandsuitkering. Deze huishoudens kunnen niet allemaal gebruik maken van het minimabeleid van de gemeente Buren. Bij deze huishoudens is namelijk geen rekening gehouden met (mogelijk) het inkomen van de partner / medebewoner. Het aantal huishoudens in de gemeente Buren dat in aanmerking komt voor het minimabeleid ligt daarom (aanzienlijk) lager dan het aantal van 580.

Overigens hebben van deze ca. 580 huishoudens ca. 90 huishoudens een kostwinner die langer dan 3 jaar een minimuminkomen heeft (ook bij deze huishoudens is het mogelijke inkomen van partner / medebewoners niet meegeteld).

Aantal (toegekende) aanvragen Minimabeleid in 2024	
Bijzondere bijstand	318
Individuele inkomenstoelage	76
Individuele studietoelage	5
Participatieregeling minima	138
Totaal	537

5 SCHULDHULPVERLENING

5.1 INLEIDING

Gemeenten zijn op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (WGS) verplicht om inwoners met schulden te helpen. Schulden kunnen een belemmering zijn om te (gaan) werken. Daarom is het van groot belang dat (problematische) schulden worden opgelost. Uitgangspunt is dat schulden de participatie van burgers niet mag bemoeilijken. De WGS is alleen bedoeld voor natuurlijke personen (inwoners) en geldt niet voor rechtspersonen (bedrijven / ondernemers).

We informeren inwoners van Buren meerdere keren per jaar over dat zij hulp kunnen krijgen bij het oplossen van schulden. Dit gebeurt met onze folder schuldhulpverlening en via de bestaande huis-aan-huis bladen.

Sinds 2021 kunnen gemeenten eerder mensen helpen die door schulden in de problemen dreigen te komen. Dat werd mogelijk door een wijziging van de WGS. De zogeheten 'vroegsignalering schulden'. Sindsdien mogen bedrijven en instanties gemeenten waarschuwen. Dit als zij zien dat hun klanten hun rekeningen niet betalen. Het gaat hierbij ook om verhuurders van woningen, drinkwaterbedrijven, energieleveranciers, zorgverzekeraars etc.. Zij geven hun informatie door aan het Bureau Krediet Registratie (BKR). Wij ontvangen daarop dan maandelijks die (nieuwe) signalen van het BKR over inwoners met (een nieuwe) betalingsachterstand(en).

Naar aanleiding van ieder BKR signaal leggen wij contact met de inwoner(s). Altijd met een brief, maar ook in heel veel gevallen met een huisbezoek. We bieden die inwoner(s) dan onze hulp aan bij het oplossen van de schuld(en). Inwoners zijn niet verplicht om onze hulp aan te nemen.

5.2 AANMELDINGEN SCHULDHULPVERLENING

Iedere inwoner met schuld(en) kan zich ook zelf melden. Er worden ook inwoners met schulden aangemeld door anderen. Dit zijn bijvoorbeeld woningbouwcoöperaties, nutsbedrijven, maatschappelijk werkers, praktijkondersteuners, casemanagers P-wet, Wmo consulenten, de leerplichtambtenaar, etc..

Na de melding sturen we de inwoner een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek. Het gesprek vindt plaats binnen (uiterlijk) 4 weken na de melddatum. We inventariseren de schuld(en) en bieden hulp. Dit kan zijn met een advies, een doorverwijzing of een aanbod voor een (intensief) traject. We adviseren de inwoner dan ook of het zinvol is om een aanvraag schuldhulpverlening te doen. In de praktijk leidt niet iedere melding dus tot een aanvraag schuldhulpverlening. Want vaak kunnen we de inwoner ook helpen zonder dat er een langdurig(er) traject nodig is.

Aantal gevoerde (eerste) adviesgesprekken schuldhulpverlening	
In het jaar 2024	65

De doorlooptijd tussen de datum van de melding en het adviesgesprek bedroeg in 2024 gemiddeld 12 (kalender) dagen.

5.3 AANVRAGEN SCHULDHULPVERLENING

We vinden het belangrijk dat onze inspanning schuldhulpverlening succes heeft. Daarom bieden we alleen schuldhulpverlening aan inwoners die we ook echt kunnen helpen. Pas dan adviseren we de inwoner om een aanvraag schuldhulpverlening te doen. Eén van de voorwaarden is dat de inwoner meewerkt en gemotiveerd is. Er zijn ook klanten die na het meldingsgesprek direct worden doorverwezen naar een bewindvoerder of die zelf besluiten om geen aanvraag in te dienen.

Aantal in behandeling genomen aanvragen schuldhulpverlening (zowel toegekend als niet- toegekende)	
In het jaar 2024	18

5.4 AANTAL LOPENDE TRAJECTEN SCHULDHULPVERLENING

Aantal lopende trajecten Schuldhulpverlening	
Per 01-01-2025	21

5.5 AANTAL BEEINDIGDE TRAJECTEN SCHULDHULPVERLENING

Aantal beëindigde trajecten Schuldhulpverlening			
In het jaar 2024	Succesvol afgerond		19
	Beeindigd i.v.m.	Saneringskrediet	6
		Toelating tot Wsnp	8
	Afgebroken (op verzoek klant) i.v.m. of verhuizing of niet toegelaten Wsnp of nieuwe schulden etc.		5

5.6 SOORTEN TRAJECTEN SCHULDHULPVERLENING

We lossen schulden op door te bemiddelen tussen de burger met schulden en zijn schuldeisers. De eigenlijke schuldhulpverlening kan bestaan uit (een combinatie) van:

- De minnelijke schuldenregelingen
- Het dwangakkoord
- Het moratorium
- Budgetbeheer
- WSNP verklaring

Hierbij merken we op dat een traject schuldhulpverlening vaak langere tijd loopt / meestal niet binnen 6 maanden is afgerond. Een belangrijke factor daarbij is de tijd die schuldeisers nodig hebben om een opgave te doen van hun vordering en daarna te reageren op een voorstel vanuit Schuldhulpverlening. We geven hierna een korte uitleg van de verschillende trajecten schuldhulpverlening. Waar geen aantal staat genoemd, is niemand dit jaar opgenomen in dit traject.

5.6.1 DE MINNELIJKE SCHULDENREGELINGEN

De consulent schuldhulpverlening maakt een overzicht van de schuldeisers en het totaal aan schulden. De financiële situatie wordt heel gedetailleerd in kaart gebracht. Samen met alle schuldeisers kijken we naar mogelijkheden om tot een oplossing te komen.

De schuldenregeling is vrijwillig. De consulent schuldhulpverlening doet een betalingsvoorstel aan alle schuldeisers. Hierbij zijn er drie varianten:

1) Betalingsregeling

De bemiddeling slaagt alleen als alle schuldeisers akkoord gaan met het voorstel. De regeling is vrijwillig, zowel voor de schuldeiser als voor de schuldenaar.

Aantal geslaagde betalingsregelingen / aanbod voor periode 18 maanden	
In het jaar 2024	4

2) Schuldbemiddeling:

De schuldeisers krijgen niet de volledige schuld afbetaald. Een deel van de schulden wordt kwijtescholden door een deel van de schuld te betalen. Alle schuldeisers gaan akkoord met het betalingsvoorstel. De looptijd van een schuldbemiddeling bedraagt (over het algemeen) drie jaar.

Aantal geslaagde (succesvol afgeronde) schuldbemiddelingen	
In het jaar 2024	17

3) Schuldsanering / saneringskrediet:

Met een saneringskrediet leent de inwoner één bedrag bij de Nederlandse kredietbank (NKB). Met één nieuwe lening kan de inwoner meerdere oude schulden in één keer afkopen (eventueel op basis van betaling van een percentage van de totale schuldenlast). De inwoner betaalt het krediet binnen 3 jaar terug aan de kredietbank.

Aantal aangevraagde saneringskredieten bij de NKB	
In het jaar 2024	6

5.6.2 HET DWANGAKKOORD

Soms gaan niet alle schuldeisers akkoord met het aanbod voor een minnelijke schuldenregeling. In dat geval kunnen we een verzoekschrift indienen bij de rechtbank. De Rechtbank kan dan de schuldeisers alsnog dwingen om in te stemmen met de voorgestelde minnelijke schuldenregeling. De rechtbank doet dit alleen als slechts een relatief klein percentage van de schuldeisers (met een relatief klein percentage van de schuld) niet akkoord is met het aanbod voor de minnelijke schuldenregeling. Dit noemen we het dwangakkoord. Als het dwangakkoord wordt afgewezen door de rechtbank, is de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) de laatste optie tot een schuldenregeling.

Aantal geslaagde dwangakkoorden	
In het jaar 2024	Niet van toepassing

5.6.3 HET MORATORIUM

Soms raakt iemand met schulden in een bedreigende situatie. Dit kan zijn een aangekondigde huisuitzetting, een afsluiting van gas, water en elektra of opzegging van de zorgverzekering. In dat geval dient de consulent schuldhulpverlening met spoed een verzoekschrift in bij de rechtbank voor een moratorium. Als de rechtbank een moratorium aan belanghebbende afgeeft, betekent dit dat:

- de woning niet gedwongen ontruimd kan worden;
- de levering van gas, water en elektra niet mag worden stopgezet
- de zorgverzekering niet kan worden opgezegd of ontbonden.

De rechter roept de klant op voor de behandeling van het verzoekschrift. Tijdens de zitting bij de rechter kan de klant het verzoek toelichten. Binnen acht dagen na de zitting beslist de rechter of het moratorium (voor maximaal zes maanden) wordt afgegeven. Bij de beoordeling daarvan houdt de rechter rekening met de belangen van de klant en de belangen van de schuldeiser.

Aantal opgemaakte en ingediende verzoekschriften Moratorium	
In het jaar 2024	Niet van toepassing

5.6.4 VORMEN BUDGETBEHEER

Bij budgetbeheer gaat iemand anders het geld beheren voor de schuldenaar. De beheerder zorgt ervoor dat er niet meer geld wordt uitgegeven dan er binnenkomt. Er zijn twee vormen van budgetbeheer:

1) Vrijwillig budgetbeheer

De budgetbeheerder betaalt alle vaste lasten, alle andere rekeningen en afgesproken aflossing(en). De schuldenaar werkt hier vrijwillig aan mee en zorgt ervoor dat er geen nieuwe schulden ontstaan.

Aantal huishoudens in vrijwillig budgetbeheer (via SHV Buren)	
Op 01-01-2025	2

2) Beschermingsbewind

Door de lichamelijke of geestelijke toestand kan iemand niet zelf de financiën beheren. Een kantonrechter wijst een bewindvoerder aan om die taak (en de andere administratie) over te nemen. Dit is om (verdere) problemen te voorkomen. Dit is niet vrijwillig. Om (verdere) problemen te voorkomen, verplicht een kantonrechter dat een bewindvoerder die taak op zich neemt. De budgetbeheerder betaalt alleen de huur / hypotheek, kosten gas, water en elektriciteit en ziektekosten.

Aantal huishoudens onder beschermingsbewind (via SHV Buren)	
Op 01-01-2025	15

5.6.5 WSNP VERKLARINGEN

Soms lukt het niet om – ondanks alle inspanningen – om tot een akkoord met alle schuldeisers te komen. Dan is het mogelijk via de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) toch nog te werken aan een schuldenvrije toekomst. Hierbij beslist de rechtbank over het saneren van de schulden en niet de schuldeisers.

Om in aanmerking te komen voor de Wsnp stuurt de consulent schuldhulpverlening een verzoekschrift naar de rechtbank. Daarbij zit een verklaring van schuldsanering waarin de persoonlijke en financiële situatie van de belanghebbende wordt beschreven. De rechtbank beslist vervolgens of belanghebbende wordt toegelaten tot de Wsnp.

Bij de start van de wettelijke schuldsanering benoemt de rechtbank een bewindvoerder en een rechter-commissaris. De bewindvoerder ziet erop toe dat iemand de regels van de Wsnp volgt.

De rechter-commissaris is namens de rechtbank verantwoordelijk voor toezicht op de bewindvoerder en beslist over onder andere over het inkomen, de aflossing en de duur van de schuldsanering.

Verloopt alles volgens de regels, dan verstrekt de rechtbank na afloop van de schuldsanering een zgn. 'schone lei'. De belanghebbende hoeft dan niet meer het restant van de schulden terug te betalen. Wanneer iemand zich niet aan de regels houdt wordt de Wsnp stopgezet. Belanghebbende wordt dan of failliet verklaard, of de schuldeisers kunnen weer beslag leggen op het inkomen en bezittingen van de schuldenaar.

Aantal afgegeven Wsnp verklaringen (via SHV Buren)	
In het jaar 2024	7